

Вплив збройної агресії на бізнес: оцінка збитків та шляхи відновлення

Аналітична записка на основі звіту RDNA4
(станом на кінець 2024 року)

\$86 млрд

Прямі втрати у 4 ключових секторах
(Транспорт, Енергетика, Промисловість, Агро)

-50%

Обсяги будівництва у 2024 році все ще нижчі за рівень 2021 року, попри зростання.

80%

Частка власних коштів бізнесу
у фінансуванні відбудови.

\$524 млрд

Загальна оцінка потреб у відбудові
(згідно з RDNA4).

Відбудова триває, але вона нерівномірна. Інвестиційна активність зміщується на Захід, тоді як Схід та Південь потерпають від руйнувань. Галузі адаптуються через зміну логістики, децентралізацію енергетики та модернізацію виробництв.

Структура прямих втрат: 4 сектори, що визначають економіку

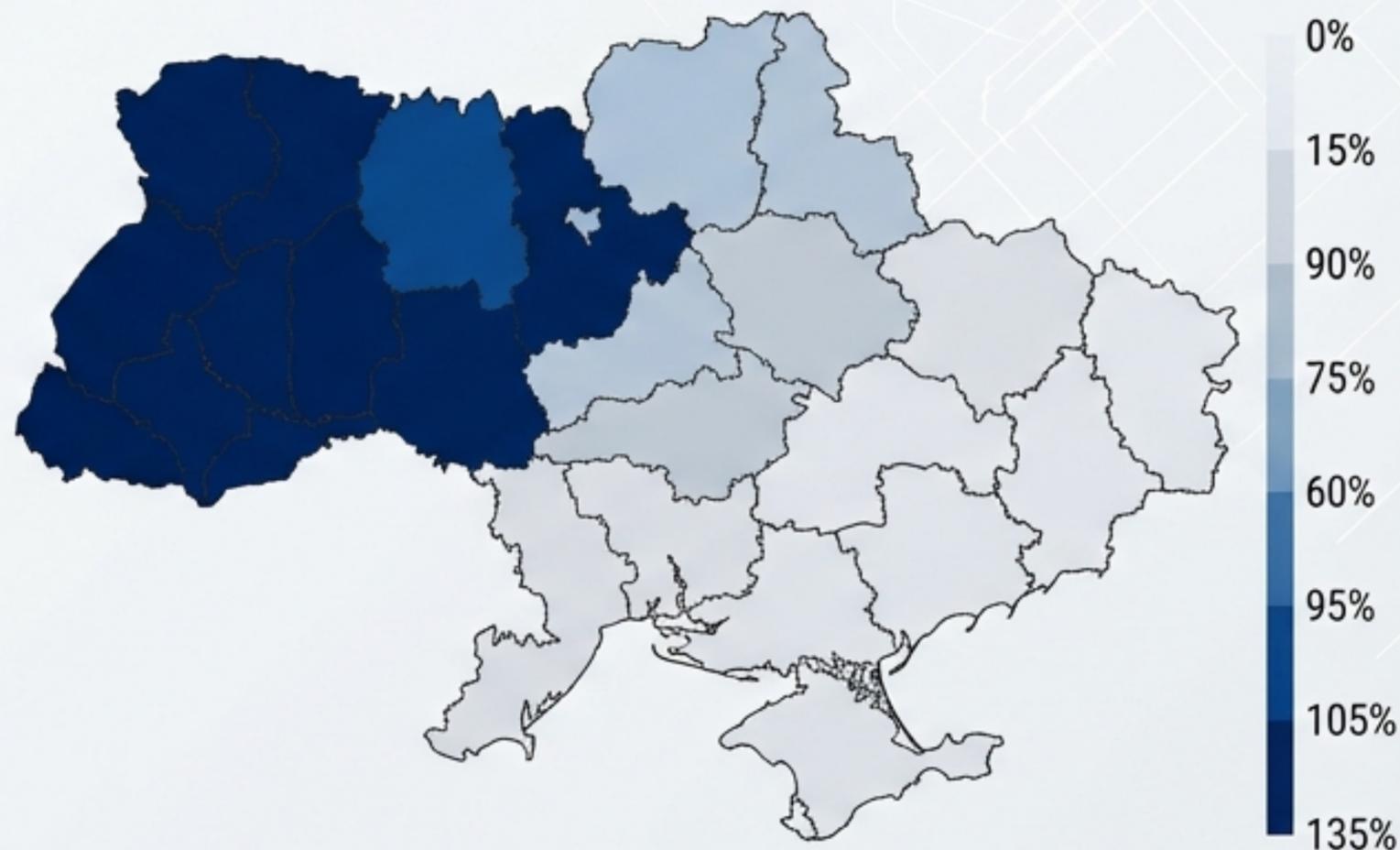
До війни ці сектори склали 50% ВВП України. За оцінками RDNA4, вони потребують половини всіх коштів на відбудову.

Тягар втрат (Відношення збитків до ВРП 2021)

Високі втрати на Сході та Півдні.

Нові центри зростання (Капітальні інвестиції 2024 vs 2021)

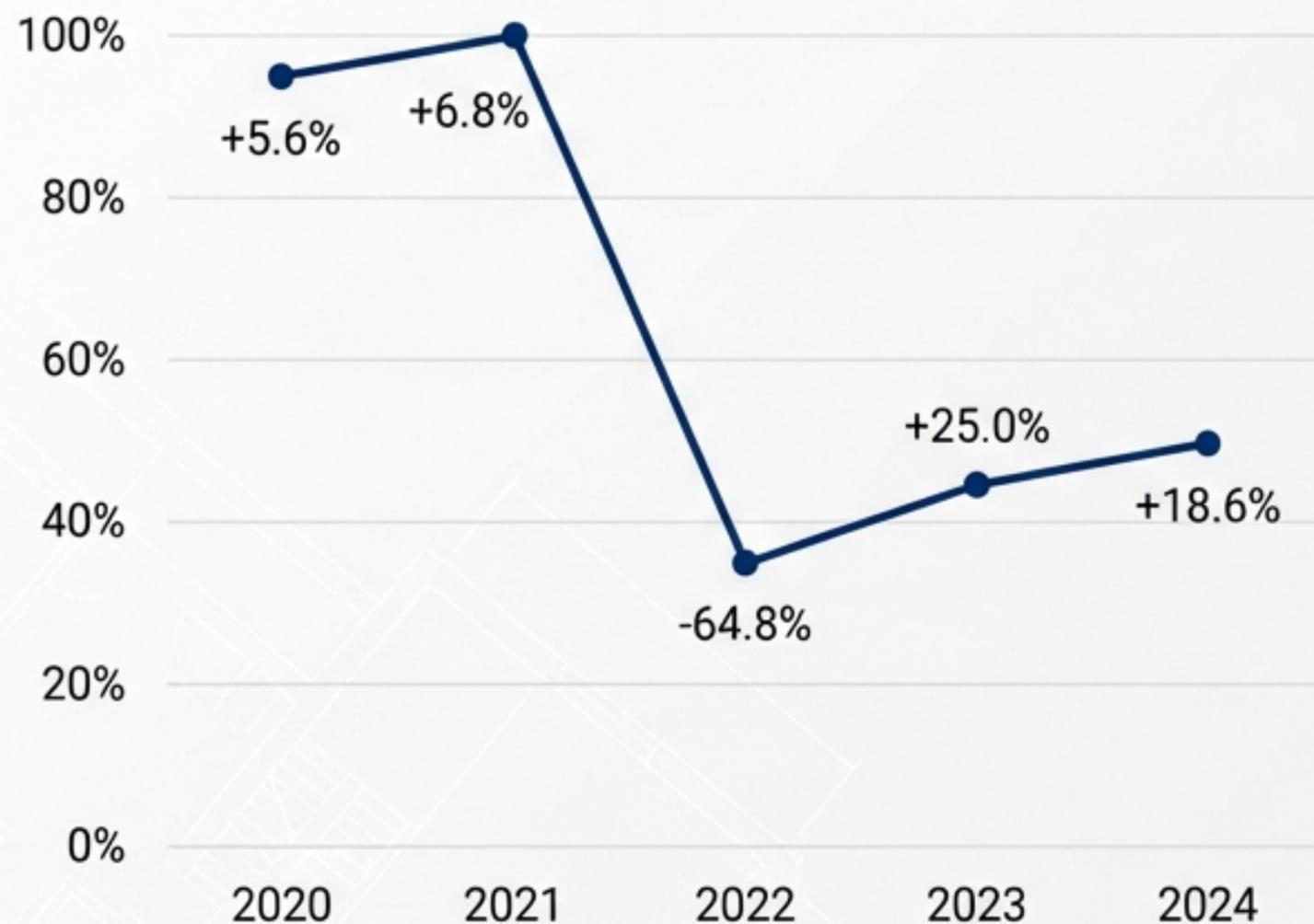

Інвестиції перевищили довоєнний рівень у тилкових областях.

Відбудова концентрується у безпечних регіонах. Це створює ризик посилення регіональних диспропорцій.

Будівництво як індикатор відновлення економіки

Індекс будівельної продукції (2021 = 100%)

- **Інженерні споруди:** Драйвер зростання у 2023 р. (відновлення енергетики, фортифікації).
- **Нежитлове будівництво:** Зростання частки промислових та складських об'єктів (37% у 2024 р. проти 23% у 2021 р.).
- **Нове будівництво:** Частка нового будівництва у 2024 році перевищила рівень 2020 року, що свідчить про релокацію та запуск нових проектів, а не лише ремонт.

Транспорт: Вимушений розворот на Захід

Порти

Втрати інфраструктури: €1 млрд.
Потреби відновлення: €550 млн.

Частка
автотранспорту
в експорті зросла
з 22% до 37%.

Автотранспорт

Ріст реєстрацій вантажівок:
2022: 7.8 тис. → 2024: >13 тис.

Переорієнтація логістики на сухопутні коридори з ЄС («Транспортний безвіз»).

Енергетика: Децентралізація заради виживання

Проблема (Централізована вразливість)

- Дефіцит генерації сягав 25% у 2022 році.
- Постійні атаки на ГЕС та ТЕС.

Відповідь (Децентралізована мережа)

- Відновлено **4 ГВт** потужностей у 2024 році.
- Фокус на **ВДЕ** (сонячна та вітрова генерація).

Підтримка:

ЄБРР: **€3 млрд** | USAID: **\$920 млн** (Проект енергетичної безпеки) | Ukraine Energy Support Fund: **€1.1-1.2 млрд**.

Промисловість: Релокація та модернізація

Епіцентр

Втрати **>\$1 млрд.** Відкриває нові ТЦ та будує сонячні станції.

Склозаводи

Інвестиції **>€300 млн** у нові виробництва (EFI Group, City One Development).

Метінвест

Втрата **40%** потужностей (Маріуполь), але продовження роботи на підконтрольних територіях.

Тренд: **Будівництво будматеріалів та складської логістики зміщується до кордонів з ЄС.**

Агросектор: Врожай на замінованій землі

Нібулон:

Став оператором розмінування. Розміновано 98% земель компанії на Миколаївщині.

Kernel:

Новий завод на Хмельниччині попри втрати \$543 млн.

18%
території
окуповано.

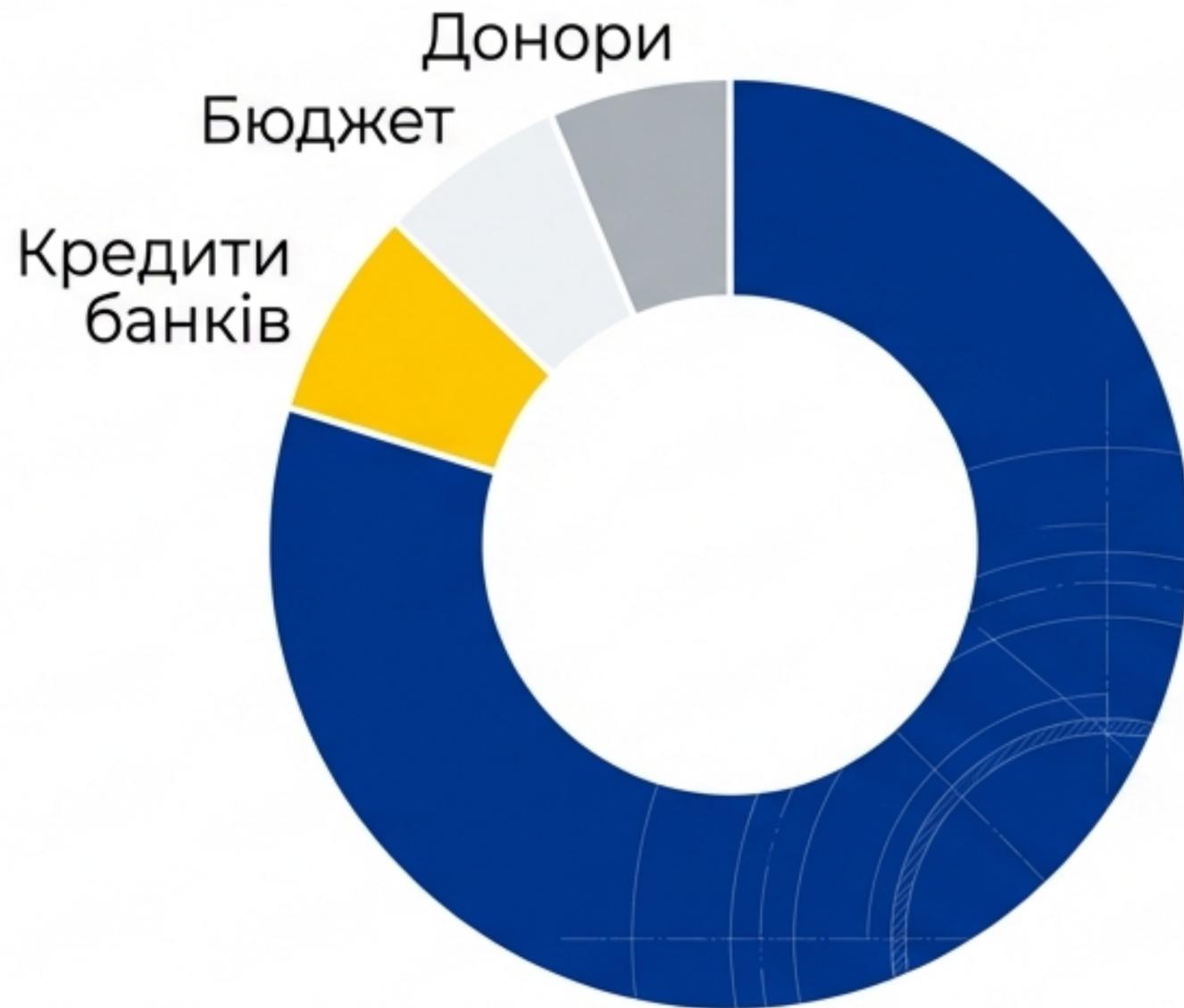
137 тис. км²
потенційно
заміновані.

Втрата зрошення
(Каховська ГЕС).

Тренд: Агробізнес адаптується через інвестиції у власне розмінування та переробку, попри величезні ризики та втрати.

Хто платить за відбудову?

80%
Власні кошти
підприємств

Державний бюджет:
пріоритет на оборону.

Міжнародна допомога:
фокус на МСБ (гранти),
обмежений доступ для
великого бізнесу.

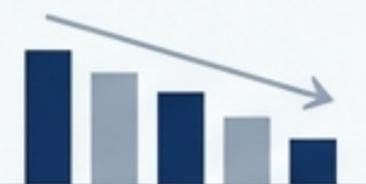
Кредити: незначна частка
через високі ризики.

Бізнес самотужки фінансує своє виживання, що вимиває обігові кошти та гальмує масштабні інвестиції.

Страхування воєнних ризиків: Дефіцит захисту

- **Падіння ринку:** Кількість страхових компаній скоротилася з 155 (2021) до 65 (2024). ↓

- **Ліміти:** Субліміти 10-20 млн грн не покривають втрати промислових гігантів.

- **Перспектива:** Планується створення Державної агенції зі страхування воєнних ризиків.

Шлях до компенсацій: Від фіксації до виплати

Механізм будується, але реальні виплати ще не розпочалися.

Стратегії виживання: Як бізнес адаптується зараз

Енергонезалежність

Генератори,
сонячні панелі,
когенерація.

Децентралізація

Розподіл складів
та виробництва.

Цифрова безпека

Хмарні сховища,
бекапи даних.

Фізичний захист

Укриття, габіони
для обладнання.

Диверсифікація

Нові ринки,
e-commerce.

Від виживання до розвитку

- Український бізнес продемонстрував феноменальну стійкість, адаптувавшись до нових реалій.
- Подальше відновлення потребує переходу від самофінансування до доступу до міжнародного капіталу.
- Ключове завдання: Не допустити незворотного розриву між Сходом та Заходом.

Методологія та автори

Автори: Марія Репко, Володимир Ланда, Наталія Колесніченко, Марина Кошуцька (ЦЕС).

Джерела даних: RDNA4, Держстат, НБУ, власні розрахунки ЦЕС.

Публікація підготовлена за фінансової підтримки Європейського Союзу. Її зміст є виключною відповідальністю команди проєкту «Контроль витрат на відновлення».